

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 1/2026 | ročník XXIV | únor 2026

Husita vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214-4630

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Tisk

Tiskárna A.M.G., s. r. o.
Mírová 2, 679 04 Adamov

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy
do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může
být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho
distribuce čtenářům. R. Velišková, pověřená
redaktorka. Děkujeme za pochopení.

Spolupracovníci

J. Boček, ThDr. T. Butta, Th.D., V. Červenka,
A. Frühaufová, RNDr. M. Hlasivcová,
Mgr. M. Chynoranský, J. Jiráň, Ing. I. Kraus,
Mgr. K. M. Lukasová, PhDr. O. Nytrová,
K. Salmonová, Mgr. H. Tonzarová, Th.D., J. Vlasák,
L. Zítková

Distribuci a objednávky zajišťuje

sekretariát PD ČČSH, tel.: +420 234 760 058
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Ing. Martina Hájková, tel.: +420 777 759 655

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–7

Cesta historika
českých dějin

8–9

Rybova mše
vánoční v podání
studentů
z Evropské 33

10

Masopust
v Podbořanech

11

Zpívající
harfistka

12–13

Duchovní obnova

14–15

Vánoční hra
o ševci Martinovi

16–19

Oslava života –
zimní kurz 2026
pro studenty HITS

20–21

75 let od založení
rádia Svobodná
Evropa

22–23

Den poezie
v Karlíně

24–25

Bezmoc je cizí
zem...

26–29

Mírový kostel
v Lovosicích

30–32

Zakladatel
NO ČČSH
Týnec n. Sázavou

33

Uctění památky

34

Úvaha dospívání

35

Hladová
koruna

Cesta historika českých dějin
Ke 150. výročí smrti Františka Palackého

7

Masopust v Podbořanech

10

Den poezie v Karlíně

25

Rybova mše vánoční
v podání studentů z Evropské 33

8

Duchovní obnova

13

Oslava života

17

Pověřená redaktorka
Renata Velišková

„Ježíš podával náboženství čisté, nerozhárané,
klidné, jasné, nemlhavé.“

Tomáš Garrigue Masaryk

Cesta historika českých dějin

Ke 150. výročí smrti Františka Palackého

Portrét F. Palckého od V. Keimara – obraz v majetku Husitského muzea v Táboře

Mládí Františka Palackého, narozeného 14. června 1798, je spjato s evangelickým prostředím, kterým byl od dětství výchovně formován. Rodina měla vazbu na starou Jednotu bratrskou a v tajnosti přežívající potomky české reformace. Po vydání Tolerančního patentu roku 1781 se předkové Františka Palackého přihlásili k luterskému vyznání. Palacký ze svého rodiště bezprostředně věděl o této starobylé reformační tradici. Jeho otec Jiří byl učitelem v evangelické škole v Hodslavicích, kterou sám postavil.

Evangelický historik Ferdinand Hrejsa popisuje, z jakých konkrétních náboženských příruček se mladý František vzdělával a jaký užíval zpěvník. Jeho otec sám sestavil katechismus – učební pomůcku ke vzdělávání v křesťanské víře. Palacký již v dětství pronikal do četby Bible. Hrejsa charakterizuje Palackého zbožnost tak, že to byla zbožnost bratrská, biblická a se zřetelem k životní opravdovosti. Pod vlivem osvětenství neměla takový důraz na detailní věroučné formule, jako spíše byla zaměřena na hluboké prožívání víry a na její praktické uskutečňování v životě.

Silný výchovný vliv na Palackého mělo Filantropinum v Kuníně u Nového Jičína, kde se vzdělával od svých devíti let. Toto výchovné zařízení založila hraběnka Marie z Walburgy na svém zámku a vycházelo z pedagogických zásad filantropismu podle německého vzoru. Vzdělávali se zde společně žáci bez ohledu na svoji národnost, náboženské vyznání a sociální původ. Palacký zde mohl získat dobré jazykové znalosti. Oblíbil si místního katolického kněze natolik, že jeho otec měl obavy, aby nepřestoupil na katolické náboženství. Proto jej nechal dále vzdělávat na evangelické latinské škole v Trenčíně. Zde se stal mladý František dokonce zaníceným

luterským konfesionalistou a chtěl být misionářem. Následovalo studium na Lyceu v Bratislavě (Prešpurku), kam přichází v roce 1812. Tato škola, určená pro evangelické duchovní, patřila mezi významná evropská protestantská učiliště a svoji kvalitou výuky přesahovala i školy v tehdejších českých zemích. Zde Palacký vstřebává myšlenky osvícenství, národního obrození a seznamuje se s tamním bohatým kulturním ovzduším. Dostává se jako domácí učitel do prostředí šlechty. Zajímal se intenzívně o literaturu, filozofii, estetiku a poezii. Osvojuje si mnohé jazyky, takže byl mimořádně jazykově vybaven, jak klasickými jazyky, tak i živými. Překládal umělecká díla a sám také píše básně.

Jeho otec si usilovně přál, aby se stal evangelickým duchovním. František Palacký sám měl však již jinou představu ohledně své budoucnosti. Prožil hlubokou osobní krizi své dosavadní konfesně zaměřené víry opírající se o nadpřirozené zjevení. Přesto věřícím i nadále zůstal, i když jeho víra nabyla již více osvícenských rysů s důrazem na přirozenou, rozumově kritickou a mravně zaujatou zbožnost. K jeho víře však patřilo vědomí, že životy jednotlivce i národů řídí Boží prozřetelnost. Jeho životní plány a představy přesahovaly malou toleranční evangelickou církev, z jejichž prostých poměrů pocházel a jejíž biblická zbožnost ho od dětství formovala. Rozhodl, že své veškeré životní schopnosti a úsilí věnuje národu. Touto cestou služby národu a úsilí o jeho

povznesení se rozhodl jít. Tím jeho životní cesta vede do Prahy jako důležitého centra národního obrození, kam přijíždí roku 1823 již jako osobnost s širokým evropským rozhledem.

Palacký se soukromě vzdělával u historika a filologa Josefa Dobrovského. Rozhodl, že napíše dějiny pro český národ, jako svůj zásadní vklad pro jeho obrození. Bez znalosti a poučení z vlastní historie není možné, aby národ porozuměl své přítomnosti a mohl se v ní orientovat a v ní obstát i vzhledem ke své budoucnosti. Palacký byl prvním českým vskutku odborným historikem, který zpracovával historii na základě studia pramenů. Dosud se dějepisci opírali o údaje a popisy z dobových kronik. Palacký šel k pramenům, k listinám a archivním dokumentům, které vydával. Jeho dějiny jsou nejen opřeny o důkladné studium pramenů a jsou psány skvostným vytržebným jazykem, ale mají i svoji hlubokou nábožensko-etickou koncepci, v níž zaujímá zvláštní postavení idea Boží prozřetelnosti.

Prostředí bohaté rodiny Josefa Měchury, zámožného advokáta a statkáře, jejíž se stal součástí svatbou s Terezií Měchurovou, mu umožňovalo nezávisle se věnovat práci na monumentálním díle „Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě“. Významné postavení v jeho dějinách má husitství, ale i celá česká reformace. Palacký si kladl otázku: Když v dějinách německého národa má tak významné postavení protestant a reformátor

Martin Luther, proč by v českých dějinách neměl takové místo zaujmout reformátor Jan Hus, který vystoupil sto let před ním? Toto období spojené s Janem Husem a husitstvím bylo v historickém líčení českých dějin v rámci Rakouska zamlčované nebo zkreslované. A právě tato doba mimořádně přitahovala Palackého zájem jako historika. Poté, co ustaly tendenční cenzurní zásahy do Palackého prací, mohl později zveřejňovat popis a výklad českých dějin ve své badatelské svobodě. Osobně mu byla blízká z české reformace zvláště Jednota bratrská, a to svým důrazem na vnitřně prožívanou a prakticky zaměřenou zbožnost. I v tomto osobním veřejném přiznání se k Jednotě bratrské jsou patrné jeho rodové kořeny z okolí Fulneku, kde působil v minulosti Jan Amos Komenský. I když víra Palackého byla ekumenicky otevřená, prostoupená humanismem a formovaná osvícenskou náboženskou filozofií, přesto zůstal evangelikem.

Palacký jako všeobecně uznávaná osobnost zemřel 26. května 1876 v Praze. Pohřební obřady v neděli 28. května začaly v domě smutku a u jeho rakve vedl krátkou pobožnost superintendent evangelické církve augsburského vyznání Daniel Molnár. Pohřeb se konal 31. května ze Staroměstské radnice. Na radnici promluvil superintendent Daniel Molnár na biblické čtení z Pláče Jeremiáše z 5. kapitoly: „Přestalo veselí našeho srdce, v truchlení se proměnil náš tanec. Spadla koruna z naší hlavy, běda nám, neboť jsme hřešili“ (Pl 5,15–16).

O tomto Palackého pohřbu se psalo v tisku tak, že Praha dosud „tak slavný a důstojný pohřeb ještě nezažila.“ Účastnilo se tohoto pohřbu více než 50 000 smutečních hostů a proměnil se v nejmohutnější národní manifestaci. V Lobkovicích šel v čele průvodu superintendent Molnár s dalšími evangelickými duchovními. Průvod došel k hrobce, do které byl František Palacký pohřben. Tam katolický farář Václav Nykles odevzdal rakev i hrob do péče lobkovické obci. V hrobce s dominující sochou Krista Spasitele byla pohřbena již dříve jeho manželka a později i jeho děti.

Nepřehlédnutelné je na Palackého životní cestě i jeho významné politické myšlení a působení, neboť patří k zakladatelům české politické demokracie. Filozof, politik a prezident Tomáš Garrigue Masaryk mohl později v mnohém navázat právě na Františka Palackého a z jeho idejí čerpal ve svém zasazení se o dovršení národního obrození ve vzniku samostatného československého státu.

Na letošní rok připadá 150. výročí od smrti této osobnosti, kterou současný historik prof. Petr Čornej označuje za nejvýznačnějšího Čecha 19. století. Stál u zrodu Matice české a Svatoboru i spolku českých spisovatelů. Byl prvním redaktorem Časopisu společnosti vlasteneckého muzea v Čechách. V Národním muzeu v Praze bude v měsících březnu až srpnu probíhat výstava přibližující tuto osobnost. Připomínkové akce se během

Památník v Palackého ulici v Praze

celého roku také konají v jeho rodném kraji v Hodslavicích, které zajišťuje muzeum v Novém Jičíně. Město Neratovice chystá důležitou akci u Palackého hrobky v Lobkovicích na konci května.

Vzpomínkovou akci na 26. května 2026 připravujeme jako Církev československá husitská ve spolupráci s Městskou částí Prahy 1 a Prahy 2. Na území Prahy 1 se totiž nachází v dnešní Palackého ulici dům, dnes Památník, kde tento historik a politik žil s rodinou, kde pracoval i zemřel. Zachovalo se zde v několika místnostech pozoruhodně autentické prostředí z doby, kdy zde bydlel jak František

Palacký, tak i František Ladislav Rieger, jeho zeť. Zde v prostorné místnosti s klavírem a sedacími soupravami se setkávali představitelé českého národního obrození. Vedle ní je Palackého pracovna s jeho stolem. Jeho knihovna se nachází v Národním muzeu, které tento dům jako Památník spravuje. Na území Prahy 2 se vyskytuje pomník Palackého od sochaře Stanislava Suchardy na stejnojmenném náměstí. Zde se má uskutečnit v památný den setkání, na které naváže kulturně-hudební pořad v našem nedalekém kostele sv. Václava Na Zderaze v Praze 2 – Novém Městě.

ThDr. Tomáš Butta, Th.D.

Rybova mše vánoční v podání studentů z Evropské 33

„Hej mistře! Vstaň bystře!“ Těmito slovy začínal náš letošní čtvrtý koncert Rybovy mše vánoční, který se uskutečnil v jedinečném prostoru, a sice v Husově sboru na Vinohradech. Koncert se udál symbolicky během třetí adventní neděle a my jsme se tak zase o kousek přiblížili kouzelnému vánočnímu času.

„Rybovka“ je na naší škole oblíbenou tradicí, letos jsme ji hráli již po devětatdvacáté. Studenti naší školy si celé vystoupení, od přepravy hudebních nástrojů, organizace zkoušek, koordinace sboru a orchestru, až po hledání koncertních místností, zařizují sami s podporou pedagogů a pana ředitele. Rybovky se každoročně zúčastní téměř všichni studenti naší školy, a proto je to hlavní akce celého školního

roku, která stmeluje nejen studenty, ale i pedagogy, kteří tvoří pevné jádro našeho sboru. V orchestru často hrají i absolventi naší školy, na které kouzlo Rybovy mše vánoční dýchlo tak moc, že se na koncerty s radostí každoročně vracejí. I když je Rybovka celoškolní akce, nejvíce se na ní podílejí studenti čtvrtého ročníku gymnázia, jejichž odpovědností je zorganizovat všechny zkoušky a koncerty a dohlédnout na to, aby byla vystoupení sice pohodově laděná, ale neubrala na své důstojnosti a reprezentativnosti. Letos Rybovu mši vánoční organizovala třída 4. G v čele s dirigentkou Anetou Marií Dykastovou, která byla svými spolužáky vybrána, aby převzala dirigentskou taktovku a zaujala tak vedoucí postovu všech vystoupení. Za svůj bravurní

výkon si vysloužila třiminutový aplaus na našem závěrečném koncertu v kostele U Salvátora.

V průběhu prosince jsme odehráli celkem 6 koncertů v různých kostelech nebo koncertních místnostech napříč celou Prahou, například v Pisecké bráně, v kostele U Salvátora nebo v kapli sv. Vojtěcha.

„Koncert v Husově sboru byl za mě jeden z nejlépe odehraných. Skvělá akustika, prostorný sál a v neposlední řadě i dojemná atmosféra vytvořily nezapomenutelný zážitek,“ říká dirigentka Aneta Marie Dykastová.

I když už je letošní Rybova mše vánoční za námi, příjemná nálada a uvolněná atmosféra, kterou jsme načerpali na koncertech, nás bude provázet ještě pár měsíců. A než na podzim zase opadá listí a slunce bude zapadat brzy odpoledne, čas hraní a zpívání přijde a studenti Evropské se znovu sejdou a společně si zapějí ta známá slova: „Hej mistře! Vstaň bystře!“

Napsala Adéla Frühaufová,
studentka 4. G

Masopust v Podbořanech

Jako každým rokem, i letos prošel v Podbořanech tradiční masopustní průvod se zastávkou v našem kostele Božího Spasitele. Akci zahájil jáhen naší církve krátkým proslovem s výčtem 7 hlavních hříchů a připomenutím blížího se půstu. Poté si již vzal slovo laufer, který požádal paní místostarostku o pomyslný klíč k městu a o povolení veselice. Účastníci mohli vidět klasické české masky jako je např. medvěd, bába, smrtka, jeptiška, ženich s nevěstou, četník, různá zvířátka, ale i masky netradiční, typu Mickey Mouse. Na své si přišly především děti.

Ing. Ivo Kraus

Zpívající harfistka

Aneta Pávková (*1998)

– harfistka, zpěvačka, skladatelka

Od malička vyrůstala v hudebním prostředí. V pěti letech složila první krátkou písničku, v šesti začala hrát na klavír a na flétnu, o 3 roky později i na housle. Housle a flétnu pak vyměnila za harfu. Nenechá si ujít příležitost vyzkoušet hru na jakýkoliv jiný hudební nástroj. Prvně veřejně vystoupila v osmi letech se svojí vánoční písní, při níž se kromě zpěvu doprovázela i na varhany.

V současné době studuje harfu na HAMU u prof. Jany Bouškové a skladbu na Pražské konzervatoři u prof. Eduarda Douši. Studovala na Eastman School of Music v USA, harfu u prof. Kathleen Bride, jazz pod vedením prof. Dave Rivello a základy tvorby počítačové hudby u prof. Mikel Kuehn. V roce 2021 zakončila studium oboru populární zpěv absolutoriem na Konzervatoři Jana Deyla, který studovala pod vedením Lindy Finkové a Lídy Nopové. V roce 2020 absolvovala v oboru harfa na Pražské konzervatoři ve třídě Lydie Härtelové.

Během dosavadních studií získala několik ocenění na harfových i pěveckých mezinárodních soutěžích, například 2. místo v soutěži Talent La Sophia (2017), bronz na Premier Music International Competition (2021), Cenu diváků na Karlovarském hlasu (2022), či First Price na GCCAHS Scholarship Competition (2024) pořádané Ameri-

can Harp Society v Chicagu, USA. Absolvovala harfové workshopy s Masumi Nagasawa či Benjamin Creighton Griffithsem, masterclass u Alexandra Boldacheva, Sylvaina Blassela, Isabelle Perrin, Anneleen Lenaerts a dalších vynikajících harfistek, ale také masterclass u tvůrců hollywoodské filmové hudby Jeff Beal a Christopher Young.

V červnu 2022 vystoupila spolu s Chrudimskou komorní filharmonií na jubilejním koncertě Michala Davida v O2 aréně. V listopadu 2023 se v rámci orchestrálního cyklu HAMU „Ti nejlepší“ představila coby sólistka, kdy spolu se Severočeskou filharmonií Teplice zahrála Jazzový koncert pro harfu a orchestr od Emilé Deltoura.

Od roku 2021 vystupuje v Hudebním divadle Karlín v muzikálech Rebelové a Sněhová královna. Komponuje hudbu klasickou a populární. Ke svým písním si skládá hudbu i text. Zároveň vytváří covery známých českých a světových populárních písní v úpravě pro harfu a zpěv. Tuto populární tvorbu prezentuje pod uměleckým jménem Anwi. Je tak první zpívající harfistkou v České republice, která rozeznává struny harfy na scéně pop music.

Mgr. K. M. Lukasová

DUCHOVNÍ OBNOVA

31. 1. 2026 v kapli sv. Rodiny NO CČSH v Benátkách nad Jizerou proběhlo další inspirativní duchovní obnovení se, tentokrát autorským čtením, světlem svíček, meditací ticha, bylinkovými čaji a přenášedelnými hudbními vstupy harfy slečny Anety Anwi Pávkové.

Akce krásná proběhla opět pod hlavičkou Ateliéru Hildegardis – ateliéru ekumenické tvořivé spirituality, kterou od roku 2024 tvoří sestry Kamila Magdalena Lukasová a Ludmila Eleonora Peřinová, které vás tímto také zvou na další svůj projekt podpořený i spolkem Hadasa – **tentokrát do Táboru – na první jarní den, sobotní odpoledne 21. 3., do ZUŠ O. Nedbala, kde se uskuteční seminář Setkání s odvahou královny Ester**, povede jej lektorka Helena Timrová, vychází z knihy Lindy Jarosch a Anselma Gruna – Královna a divoška (14 archetypů biblických žen). Na semináři nebude chybět ani biblický tanec a malé občerstvení. ☺

Ze srdce zveme sestry dobré vůle, informace a přihlášky – kamcadova@seznam.cz

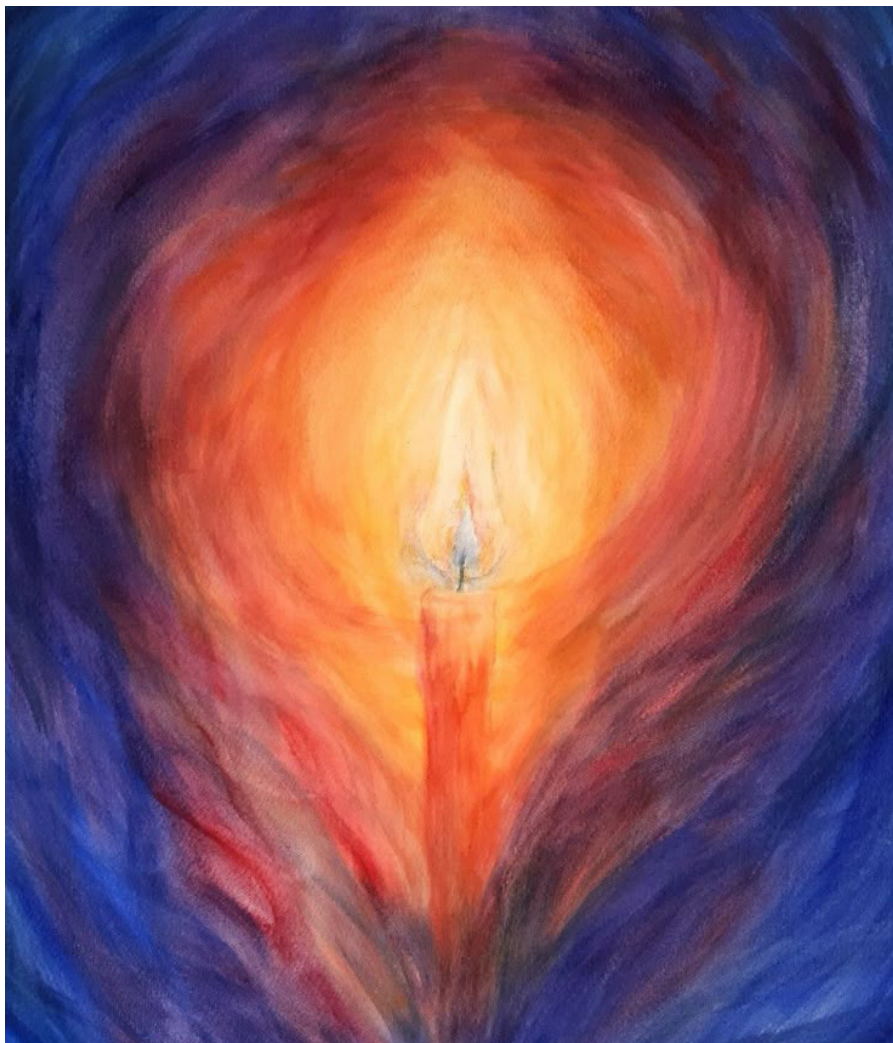
S Láskou v Lásce „kml“

Vánoční hra o ševci Martinovi

Vánoce jsme si letos u nás v kapličce v Benátkách nad Jizerou zažili všemi smysly, také divadly – vánočním příběhem Apoštolské církve, a hrou O ševci Martinovi.

Oslava života

– zimní kurz 2026 pro studenty HITS

Studenti, absolventi, učitelé i vedení Husova institutu teologických studií se sešli v Týdnu za jednotu křesťanů (tento Týden se koná každoročně od 18. 1. – 25. 1.) na tradičním zimním kurzu, který manželé Tonzaroví začali pořádat před 30 lety (tehdy se studenty HTF UK), poté, co se sami během studia těchto kurzů účastnili.

V tomto roce se organizačního vedení ujala po absolventce Mgr. Lence Válkové, která po několik let kurzy (zimní i letní) organizačně vedla, nová pracovnice studijního oddělení Petra Vančurová. Oběma patří velký dík. Ráno jsme se tradičně scházeli k rozjímání nad hesly Jednoty bratrské (vylosované verše Starého Zákona ke každému dni celého roku) a nad jejich zpracováním v krátkých zamyšleních v Denním čtení (vydávají každoročně již 13 let

církve Leuenberského společenství v ČR, jehož je CČSH členem).

První a poslední večer jsme četli ze Žaltáře CČSH a rozjímali nad texty žalmů. Vprostřed týdne jsme měli večer tři bohoslužby. V úterý sloužila Farského liturgii a kázala s. farářka Hana Tonzarová, ve čtvrtek sloužil Farského liturgii a kázal br. biskup David Tonzar a ve středu se všichni účastníci zapojili do ekumenické bohoslužby Týdne za jednotu křesťanů.

V pondělí proslovila přednášku s. dr. Hana Tonzarová na téma: Nové začátky roku v židovství, kde jsme v porovnání s civilním a křesťanským kalendářem prošli od židovského nového roku Roš hašaná, který po deseti dnech pokání a proseb za odpuštění vrcholí svátkem Jom Kippur (Den smíření – připadá většinou na září), k třem poutním svátkům, které jsou také pomyslným začátkem: svátek Sukot (svátek stánků – sklizně – připadá většinou na říjen), Pesach (sdílení zkušenosti vysvobození z Egypta – slaví se v březnu/dubnu) a Šavuot (připomínka darování Desatera na Sinaji – připadá většinou na květen/červen). Zmínili jsme pro úplnost v náznaku i historické svátky (Chanuku – Svátek světel – většinou v prosinci a Purim – svátek losů – na připomínku překonání prvního židovského pogromu, jak o tom vypráví

kniha Ester – většinou v únoru/zač. března) a těž oslavu každého nového měsíce (Roš chodeš).

Co je typické pro tyto nejvýznamnější židovské svátky – zapojení dětí, a to včetně písniček pro děti pro každý z těchto svátků. Ve srovnání s křesťanskými hlavními svátky, které časově i významově korespondují (Vánoce, Velikonoce a Svatodušní svátky), máme písničky – koledy, které zpívají dospělí i děti – jen o Vánocích, ale znáte nějaké Velikonoční a Svatodušní písničky pro děti? Ano, písniček pro mládež se i pro tyto dva svátky pár najde, ale pro děti? Zde je veliký prostor pro všechny tvůrce! Děti jsou přímou součástí všech židovských svátků; v křesťanské tradici jsou to hlavně Vánoce, co se však Velikonoc týče, přebíráme často německou předkřesťanskou – pohanskou tradici

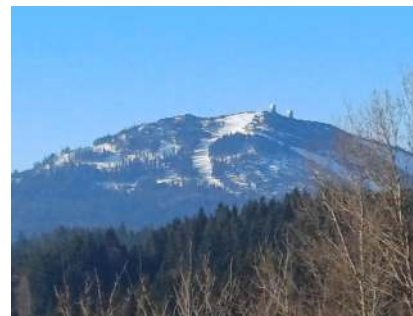
se zajíčkem, který nosí (schovává) dětem vajíčka. A o svatodušních svátcích u nás často nevědí nejen děti, ale ani dospělí. Proč jsou svátky důležité? Zvýrazňují zásadní události pro náš život formou oslavy, abychom si tak tuto událost zapamatovali. Proto se také opakují. (Podobně, jako slavíme, či si připomínáme každoročně své narozeniny.) Pro obnovu života v Izraeli po návratu z Babylonského zajetí, byly svátky to první, co bylo obnoveno. Pro obnovu křesťanství v naší zemi se tak nabízí cesta obnovy i prostřednictvím svátků, které současná společnost vnímá spíše jako dny volna. Zkusme se zamyslet, jak bychom mohli do Velikonoc a Svatodušních svátků zapojit celé rodiny – i s dětmi, jak se to daří alespoň částečně, o Vánocích.

Z ostatních svátků jsme došli k Novému roku stromů, který v letošním roce nastane 1. 2. – 2. 2. v čase našich Hromnic. Mezi lesy v Železném Rudě rezonoval ten-

to svátek zvláště dobře. Chasidé přirovnávají člověka ke stromu. Každý člověk má, tak jako strom, své kořeny, z nichž čerpá, některý roste sám, jiné spolu, některý roste do výšky, jako člověk, který se věnuje jen jednomu, jiný je rozkošatělý, jako lidé, kteří se věnují mnoha činnostem. Tradičně se při tomto svátku jí typické potraviny, které rostou v Izraeli: pšenice, ječmen, hroznové víno, fík, granátové jablko, olivy a datle. Poslední z nich jsme i při přednášce ochutnali. V současnosti je tento svátek spojen s vysazováním stromů a je chápán mezi mnohými i široce ekologicky. V pozdější tradici se začal tento svátek slavit čtyřmi kalichy vína, které se vykládají i jako čtyři pohledy na svět: materiální, citový, intelektuální a duchovní, anebo v dalších výkladech jako: sociální, národní, ekologický a všeobecný. Nad těmito a dalšími tématy jsme se zamýšleli i v reflexi biblických textů, které jsme se studenty v průběhu celého týdne četli.

S vděčností jsme přijímali to, že nás každý den zimní přírodou provázelo slunce. To se za celých 30 let ještě nestalo, aby každý den celý den svítilo slunce, zatímco na mnoha místech naší země bylo pod mrakem. Proto dny – dvě hodiny po východu (nebo předcházelo ranní duchovní zamyšlení a snídani) až po západ slunce – patřily pobytu v přírodě – ať již na lyžích – v Železném Rudě i na Špičáku, na běžkách po okolí, či při procházkách – kupř. na křížovou cestu nedaleko penzionu, kde jsme všichni pobývali. Tak byl každý den zalitý sluncem malou oslavou. I to zřejmě podpořilo otevřenost mnohých, kteří se

dříve neznali a přispělo tak i k vytvoření krásného společenství.

Týmového ducha podporovaly také hry, které z větší části připravila s. Petra Vančurová. Netušila jsem, jak se člověk může i v dospělém věku zasmát při Člověče nezlob se, či při Aktivitách. V menším uskupení jsme zkusili také hru Dixit, která rozvíjí představivost, ale i empatii ve vztahu ke spoluhráčům. Někteří jsme na základě této zkušenosti začali plánovat, jaké další hry bychom mohli hrát příště. Je třeba zmínit, že právě při hrách jsme trávili čas společně s dětmi, které přijely s několika studenty – rodiči. A vytvořili jsme tak inkluzivní prostředí, které celkově posílilo společenství celého domu. Zapadli do něj pak i ti, kteří přijeli o něco později a nahradili tak ty, kteří museli odjet o něco dříve. V dlouhodobém horizontu mi to připomíná naše náboženské obce, z nichž někteří odchází a další do nich přichází, důležité je, aby v našich obcích vládl duch otevřeného přátelství a lásky, která vše spojuje.

Nemůže být náhoda, že naše poslední setkání před odjezdem při četbě Deního čtení, končilo 30. kapitolou pro-

roka Jeremiáše, kde začíná text vrcholící v následující kapitole o prorocktví Nové smlouvy, která bude dána lidem do srdce. Toto prorocktví se naplnilo příchodem Ježíše Krista, jehož Duch vstupuje do srdcí všech, kteří ho hledají. Obdobně i my jsme odjížděli po týdnu zcela naplnění vzájemným obdarováním mnohými rozhovory, sdílením a společným pobytem v nádherné přírodě. Tak jako jsme četli v Žalmech, jak žalmista vzpomíná na dobu Hospodinova vysvobození, tak i my budeme vzpomínat na toto vytrhnutí z každodennosti – tak se náš pobyt stal oslavou života a ta podpořila i prohloubení společenství studentů, učitelů a vedení Husova institutu teologických studií, který si připomněl na podzim loňského roku své 20. výročí od vzniku unikátního spojení mezi Bratislavou a Prahou napříč církvemi ve formě vysokoškolského studia v programu: Misie a charita a též 20. výročí založení církevní Vyšší odborné školy (s pořadovým číslem 1 mezi církevními vyššími školami)) v programu Teologie a pastorační činnost a v tomto roce i 23. výročí založení Husova institutu teologických studií. Deo gratia!

Mgr. Hana Tonzarová., Th.D.

75 let od založení rádia Svobodná Evropa

Rádio Svobodná Evropa, oficiálně Radio Free Europe/ Radio Liberty (RFE/RL) je mediální společnost, která v současnosti sídlí v Praze na Hagiboru ve Strašnicích. Nyní toto rádio vysílá do 23 zemí v 27 jazycích a její provoz je placen z rozpočtu amerického kongresu. V Rusku je tato organizace na seznamu nežádoucích organizací

Historie rozhlasové stanice

Rádio Svobodná Evropa vzniklo po druhé světové válce, kdy Evropa byla rozdělena železnou oponou na západní demokratickou a východní část – sovětskou zónu. Největší zásluhu na vzniku tohoto rádia měl vysoce postavený americký diplomat Allen Welsh Dulles (ve spolupráci s americkou zpravodajskou službou CIA), kterého inspirovala Rada svobodného Československa, jež vznikla po únorovém převratu v roce 1948. Hlavním cílem Svobodné Evropy bylo pravdivě informovat obyvatele ve východní části Evropy. Ke zrodu československé

sekce Svobodné Evropy pomohla řada významných osobností pouštní emigrace, například spisovatel a publicista Ferdinand Peroutka nebo publicista a polistopadový ministr kultury Pavel Tigrid. V češtině zkušebně začalo rádio vysílat v roce 1950 na Den nezávislosti, tedy 4. července. V tento den si v USA každoročně připomínají podepsání Deklarace nezávislosti (4. července 1776) a zrod nového suverénního národa – Američanů. Zpočátku podle hranic ČSR jezdily rozhlasové vozy, ze kterých rádio vysílalo. Od 1. května 1951 československá sekce už vysílala pravidelně z Mnichova. Tehdy vysílání začalo památnou větou: „Volá hlas svobodného Československa, rozhlasová stanice Svobodná Evropa“. Jedním z pracovníků rádia Svobodná Evropa byl od padesátých let minulého století i Stanislav Smejkal, který měl svou rodinu ve Strašnicích. Po roce 1948 byl v politickém procesu odsouzen na 25 let. Byl vězněn, ale z věznice v Ilavě se mu podařilo uprchnout a s pomocí rodiny a příbuzných se nějaký čas skrýval i ve Strašnicích a v Pyšelicích. Pak se mu podařilo překročit hranice a emigroval do Západního Německa. Příbuzní se dozvěděli, že se šťastně dostal do Západního Německa, když v rádiu Svobodná Evropa zaslechli smluvené heslo „Potůček protéká pod tratí – jsem již ve svobodném světě“. Při lékařské prohlídce v zajateckém táboře mu zjistili, že následkem věznění má oboustrannou tuberkulózu a zjizvená játra. Jeho pomník je

na hřbitově ve Strašnicích v I. oddělení hrob č. 95. Kromě rozhlasového vysílání Svobodná Evropa vypouštěla na naše území i balóny s letáky s protikomunistickou tematikou. Některé balóny přistály i ve Strašnicích a obyvatelé měli za povinnost je odevzdat na MNV. Také po srpnu 1968 emigrovala řada českých žurnalistů a umělců z Československa. Byli mezi nimi mimo jiné umělci Ivan Diviš, Karel Jezdinský, Sláva Volný, herec Martin Štěpánek, básník a textař Jan Schneider, písničkář Karel Kryl, novinářka a spisovatelka Lída Rakušanová, zpěvačka Yvonne Přenosilová a další. Po republice byla postavena řada rušiček, které vysílání Svobodné Evropy rušily především na středních vlnách. Ve velkých městech byly pro rušičky využívány i věže kostelů. Na Říčansku to byla rušička v Tehově. My starší pamatujeme, že jsme poslouchali také Hlas Ameriky, který byl rušen od roku 1950 do roku 1964 a od roku 1968 do roku 1973. Především mladí lidé často poslouchali velmi populární hudbu na stanici Luxembourg, lidově Laxík, která měla nejvýkonnější vysílač v západní Evropě a nebyla rušena. Kromě toho si v češtině mohli poslechnout i na několik hodin v týdnu ještě rádio Vatikán, a ještě dvě otravné stanice – pro ruské rádio Jerevan a rádio komunistů v Albánii Tirana.

Zpracoval: J. Boček

Zdroj: Publikace Historie Strašnic, Wikipedie a osobní vzpomínky

Den poezie v Karlíně 12. 11. 2025

Moc nad bezmocí jako zásadní životní úkol

Každý známe skvělé okamžiky, kdy jsme mocni slova, kdy se nám podaří něco neotřele vyjádřit, naskočí nám v mysl skvostné metaforu. Může to být v básni, eseji nebo třeba i povídce. Náš plamínek hoří, plane, jsme uneseni, ocitáme se v příjemném tranzu. To je svátek, prazvláštní událost. Básnický obraz se zjeví, přichází odkudsi z podvědomí, co my víme. Pociťujeme úžas, vnímáme nečekaný dar shůry. To jsou ony tvůrčí okamžiky, kdy nastává, tedy začne probíhat určitý dušezpyt. Bez něho nic doopravdy nepoznáme a nepokročíme dál. Otevírá se před námi neznámá duševní krajina a my se v ní náhle dokážeme orientovat. Naše inspirace narůstá a umíme chápat nové a nezvyklé souvislosti. Cítíme, že máme duši, ona promlouvá, projevuje se, je plná obraznosti, dokážeme náhle vnímat krásu, umění, vést dialog s lidmi, naslouchat jim. Vychutnáváme nádhery

přírody. Pociťujeme radost ze stromů, řeky i zvířat, z oblohy a lesního ticha.

Víme však také, a velmi dobře, co je to bezmocnost. Ta je zákeřná, depresivní. Vnímáme ji, když se nám nedaří vyjadřovat se neotřele, náhle se nedokážeme hnout z místa, prostě nepřichází inspirace. Připadáme si prázdní, pochybujeme o své hodnotě. V životě se střídá období, kdy jsme plni nápadů, výkonní a věříme si s obdobími neklidu, zmatku, smutku a malomyslnosti. Připadáme si prázdní, spoutaní a k ničemu. Moc nad bezmocí, to je nesmírně těžký úkol.

Máme totiž před sebou velký životní úkol a úděl, rozvíjet vědomí vlastní ceny. Nelze propadat malomyslnosti. Už jako dítě si uvědomujeme své já, a všímáme si toho, jak na nás reagují naši vrstevníci i pedagogové, rodiče

a prarodiče. Setkáváme se se zlobou, nepochopením, manipulací, ovšem také s láskou, oporou, velkorysostí a bezpečím.

Důležitá je sebedůvěra, cítit se sám se sebou dobře, být v souladu se svým já. Nenechat se zdeptat a ovládnout druhými. Nesmíme být příliš závislí na pocitech a smýšlení ostatních bytostí, ať už jsou bližší nebo vzdálenější, ale rozhodně věřit sami sobě, svému nitru, svému srdci. Je zcela nezbytné věřit vlastní hodnotě a svým obdarováním. Nepodceňovat se, uvědomovat si svou bytostnou hodnotu.

Víte, k naší lidské bytostné cestě patří také bezmoc. Nikoho ten stav nemine, neušetří. Je totiž součástí naší pomíjivé existence. Neexistuje žádná lidská bytost, která by nepoznala bezmocnost, zoufalství, strach, hrůzu, mrazivost existence. Ovšem platí, že my můžeme se svou bezmocí zacházet různým efektivním nebo neefektivním způsobem. Tedy například rezignací nebo agresivitou.

Nicméně máme i lepší šanci, my svoji bezmoc totiž můžeme kreativně zpracovávat. Budme aktivní a i naše bezmoc se totiž může stát náhle pro náš život něčím plodným. Mohou se v nás probudit a zajiskřit podněty, o nichž jsme nevěděli, které jsme vůbec neočekávali, naprosto netušili, že vyvstanou. V lidském nitru je skryto mnohé překvapení, mnohdy velmi zakódované.

Existují různé osobní cesty. Když se ukázníme a zaměříme se na hlubší hodnoty, zvolíme určitou míru askeze, totiž neplýtváme svou energií na to, co nemá hlubší smysl a co nás jen odvádí od skutečných hodnot. Vstupujeme do kontaktu se svými sny, tužbami, se skrytými možnostmi. A k tomu pomáhejme i svým bližním, přátelům, spolupracovníkům a rodině.

Mějme chuť a touhu spoluutvářet život, vzbuzovat v lidech touhu k tvůrčímu přístupu k životu. Mějme na mysli obecné blaho. Podporujme dobrý řád lidského soužití ve světě.

PhDr. Olga Nytrková

Bezmoc je cizí zem...

... bylo motto celorepublikového festivalu Dny poezie 2025. Festival je pořádán Společností poezie, z. s., na počest narození velikána české poezie Karla Hynka Máchy. Probíhá na mnoha místech naší republiky, účastní se ho čeští i cizojazyční básníci a cílem těchto setkávání je podpora českých autorů poezie a jejich tvorby. V loňském roce se konal již 26. ročník. Náš literárně dramatický klub Dialog na cestě ve spolupráci s Pražským klubem spisovatelů při Obci spisovatelů a náboženskou obcí Církve československé husitské v Praze 8 – Karlíně se účastní tohoto festivalu zcela pravidelně již od roku 2013.

Vstřícná a tvůrčí atmosféra a genius loci kaple/zasedací síně karlínské náboženské obce přivádí do Karlína v listopadu, kdy Dny poezie probíhají, každoročně 30 až 40 básníků a básnířek. Nejen z Prahy. Přijíždějí například z Mělníka, Kostelce nad Labem, Benátek nad Jizerou, Nymburka, Rakovníka, Plzně, Jižních Čech, Pošumaví, Moravy apod. Mají o účast velký zájem, přestože čas na vystoupení je obvykle jen pět až sedm minut. Tuto „nevýhodu“ však převáží možnosti setkat se a popovídat si s kolegy z různých společenských skupin, různého věku, porovnat si s nimi svou tvorbu, vyměnit si sbírky poezie, kontakty, pozvat na svá autorská čtení... Velkou roli hraje i to, že setkání jsou v posledních letech

natáčena Ing. Václavem Strachotou, který je redakčně zpracovává a posléze vyvěšuje na kanál Dialog na cestě na YouTube.

Nejinak tomu bylo i v loňském roce, kdy zazněly verše následujících básníků a básnířek: B. Ditrycha, V. J. Dvořáka, V. Felcmanové, E. Frantinové, T. Hájka, Z. Havelkové, M. Hlasivcové, O. Hníka, D. Honysové – Radecký, V. Jichové, T. Jirgla, A. Klímové – Brejchové, P. Kosorina, M. Koubové, P. Kůkala, Z. Líbalové, J. Martinka, P. Nema Ermitteho, H. Niklausové, S. Nodlové, T. Nováka, O. Nytrové, K. Peremské, M. Pokorné, M. Řeřichové, K. Salmonové, I. Siletské, V. Stibora, P. Suchana, A. Šichy, D. Spáčila, V. Špinkové, L. Trejbala, L. Trejbalové, M. Uhrinové, R. Voříška, J. Weinbergera, Wojty a B. Ždichynce.

Kvůli hojné účasti literátů se uspořádala dvě matiné. Jedno ve středu 12. 11. a druhé v sobotu 22. 11., s ohledem na mimopražské účastníky a ty pražské, kteří pracují ve všední den do pozdních odpoledních hodin. Obě měla tentokrát stejný název Moc nad bezmocí, inspirovaný stejnojmennou knihou Anselma Grüna. Organizátoři festivalu se totiž pro ročník 2025 inspirovali poezií Violy Fischerové „Bezmoc je cizí zem“. Básniřka se zamýšlí nad tím, že i bez opory a bez hlasu se z ticha a nejistoty může zrodit poezie, krása i naděje.

V úvodu obou setkání přivítala přítomné vedoucí Dialogu na cestě, předsedkyně Pražského klubu spisovatelů OS a místopředsedkyně Obce spisovatelů PhDr. Olga Nytrová a přečetla svou promluvu Moc nad bezmocí jako zásadní životní úkol, kde se zamýšlí nad tím, jaké má člověk možnosti bojovat s bezmocí. Poté následovala úvaha MUDr. Bohumila Ždichynce Moc nad bezmocí – civilizační paradox. V ní autor poukazuje, jak se civilizace vzdaluje od svých kořenů a zapomíná na lidskou podstatu kvůli záplavě informací, snížené schopnosti se soustředit. Jak se společnost stává povrchní, hrubne a opouští moudrost, čímž „vytváří u některých jedinců nebezpečné iluze koncentrovat v sobě moc, což vede ke katastrofám“. Východiska vidí autor v poezii, jejíž „moc se projevuje nejen v emocionálním dopadu, ale také ve schopnosti utvářet a ovlivňovat náš jazyk a myšlení“, a hlavně v pěstování moudrosti a vědění.

Potom již za asistence Markéty Hlasivcové a Květoslavy Salmonové, jež provázely oběma pořady, dostali při-

ležitost básníci a básniřky, kteří rozvinuli celou šíři svého umění. Zazněly básně lyrické, epické, s filosofickým přesahem, satirické, humorné, hravé, vztahové, dle naturelu různých autorů a jejich pohledů na dané téma. Nezapadly ani verše těch, kteří se nemohli nakonec dostavit z důvodů nemoci, pracovních či rodinných povinností. S jejich básněmi seznámily publikum v sobotu během odpoledne obě moderátorky.

Tento ročník měl i jednu zvláštnost, s básniřkou Markétou Hlasivcovou vystupovala její vnučka Zora, která interpretovala některé autorčiny texty a přes počáteční trému bylo vidět, že si to užívá, a tak možná bylo zase to semínko, ze kterého vyroste budoucí básniřka nebo alespoň milovnice poezie.

Díky přátelské atmosféře během oficiálních i neoficiálních částí obou matiné se nikomu z přítomných nechtělo domů, když nadešel čas, a všichni se už těší na příští Dny poezie 2026.

RNDr. Markéta Hlasivcová,
Květoslava Salmonová,
Dialog na cestě

Mírový kostel v Lovosicích

Pokračování z minulého čísla

Psal se rok 1914. Z dění kolem sebe jsem cítil obavy. Ulice byla najednou rušnější a sousedé neklidně postávali v hloučcích, vzrušeně diskutovali. Bylo krásné, teplé léto, ale v mém nitru se rozhostil chlad. Také několik mých – mužských i chlapců – postupně přestalo docházet na bohoslužby. Trápilo mě, že už nejsem bezpečným místem pro své lidi. Ženy častěji plakaly, na ulici bylo vidat více žebráků a přibývalo mužů bez ruky, bez nohy, s jizvami v obličejí. Nebyl to hezký čas.

Na začátku září 1916 přišli do věže muži v uniformách a zabavili moje srdce – můj hlas. Tři zvony, které v neděli svolávaly lidi k bohoslužbám, vyprovázely mrtvé a bděly nad touto částí města pro případ požáru, byly zrekvírovány pro válečné účely. Ti vznešení oznamovatelé pokoje a míru byli rozbiti a přetaveni na zbraně, jež zabíjely lidi. I moje lidi. Hrozná doba!

Dva roky poté, v listopadu to bylo, mě z tichého klimbání vytrhl křik na naší ulici. Lidé vyběhali z domů a zdálo se mi, jako by jásali... Ano, oni opravdu jásali! Objímali se, plakali radostí. Jaká změna po čtyřech letech smutku a nejistoty. Válka skončila.

A já? Já jsem nemohl zvonit, abych tu radostnou zprávu vyzvonil do světa.

Neměl jsem hlas – válka mě o něj připravila.

Ach, kolik vody od té doby proteklo řekou, jejíž hladinu vidám v dálce? Kolik listů spadalo a znovu vyrostlo? Kolik lidí usadlo do mých lavic a předkládalo Bohu své starosti i radosti? Kolik duchovních se střídalo za stolem Páně během těch let? Moje věž byla ztichlá celé čtyři roky. Čtyři roky jsem nemohl oznamovat svému okolí, že bohoslužba začíná a že poslední opozdilci musí přidat do kroku, aby nepřišli pozdě. Čtyři roky ticha – bez srdce.

Tehdy jsem si myslel, že toto jsou ta nejhorší léta. Jak moc jsem se mylil... Ale o tom až později.

Po pro mě nekonečných čtyřech letech mi moji lidé pořídili nové zvony. Opět tři, a slavnostně mi byly posvěceny 8. listopadu 1930. Mé srdce opět bilo, můj hlas zněl do dálky. Všechno mělo být, jako dřív.

Nebylo. Velmi brzy se mezi mými lidmi začaly objevovat spory. Už nebyli tak jednotní jako dřív. Něco se znovu rozbilo. Začal jsem vidat chlapce a mladé muže v bílých podkolenkách a bohoslužba nebyla ani zdaleka tím, co je zajímalo. Pod rouškou tmy na fasádách některých domů přibýly nápisů. Nebyly takové, jaké jsem měl já. Nebyly to nápisy vyzývající k pokoji. Lidé začali po ulicích chodit ve skupinách.

Byli hluční. Pořád něco vykřikovali a stále častěji vítr k mé věži donášel jedno jméno. Jak se ukázalo, měl jeho nositel všechno změnit. Už nikdy nic nemělo být jako dřív. To jméno bylo Hitler.

Léta, která následovala, byla v mnohém taková, jako ta předešlá nebo následující. Lidé se rodili, ženili i umírali. Příroda pokračovala ve svém milionu let prověřeném koloběhu a já stál na stejném místě, kde mě před pár desítkami let postavili. A přesto to byla doba zcela jiná. Znovu nastalo odcházení mužů a chlapců, opakovalo se zoufalství žen, nejistota dětí. Z mojí ulice se jednoho dne odstěhovalo několik českých rodin. Kam odešli nevím, ale do jejich bytů se velmi rychle nastěhovali německy mluvící obyvatelé. V ten den tu spousta lidí jásala a radovala se. Ne všichni. Byl březen a poletoval sníh. Jaro bylo chladné. Snad proto ochladla i srdce části mých lidí. Opuštěte, prosím, starému kostelu, že nebude vyprávět všechno, co se kolem něj dělo v oněch letech. Od roku 1905 nesu jméno Friedenskirche – Mírový kostel – chrám Pokoje. Toto byla léta, kdy jsem tomu jménu nemohl dostat. Ani lidé si nevybírají místo či dobu, ve které žijí a zrovna tak já. Odehrálo se mnoho bolestného, mnoho nespravedlivého, mnoho toho, co už nikdy nepůjde napravit.

Moji lidé byli příliš zaměstnání tím, jak se kolem nich psaly dějiny. Bohužel, ne ty krásné a tvořivé, ale dějiny, které už navždy budou následujícím generacím připomínat obrovské selhání jednoho

velkého národa. Už podruhé, během tak krátké doby, mi bylo vyrváno srdce. Dva z mých tří nových zvonů se měly stát zbraněmi. Jeden zůstal. Jako by slávik přišel o hlas, jsem i já znovu oněměl.

Tato temná doba trvala 6 let. Mezi mými lidmi začaly převažovat ženy. Muži se objevovali jen někdy a v uniformách. Jedni je nosili s hrdostí, jiní z nich nadšení nebyli. Na bohoslužbách jsem vidával ty i ty. Jak tento podivný čas plynul, vídal jsem stále více samotných žen, mnohdy plačících a starých lidí. I obyvatelé ulice prořídli. A pak přišlo období, kdy se doteď zřídka slyšitelné dunění objevovalo častěji. Nad mojí věží hučela letadla a čím dál blíže se střílelo. Lidé moc nevycházeli a strach byl všudypřítomný. Bylo jaro, všechno kvetlo, voněly šeříky a dunění ustalo, střelba řídla. Lidé začínali chodit ven. Muži v uniformách se objevovali zase častěji, ale ty uniformy byly jiné. Odlišné. Řeč těch mužů byla cizí. Nepodobala se jazyku mých lidí; byla blízká starší češtině, ale češtinou jistě nebyla. Nerozuměl jsem jí.

Doufal jsem, a určitě ne sám, že se zase vše vrátí – muži, sousedé, kostelní slavnosti, laskavost lidí, zvony. Jenže přišlo jen krátké nadechnutí. Strach neodcházel, odešli lidé. Moji lidé. Mizeli postupně. Sledoval jsem podivné výměny v bytech naší ulice.

Dopoledne odešli Němci, odpoledne přišli Češi. Někdy se střídali mezi dveřmi. Bylo to zvláštní. Žádné úsměvy, žádná společná řeč.

Nakonec jsem tu zůstal sám. Já a ozvěna. Moji lidé mě tu nechali. Má věž tu čněla, jak výstražně zdvižený ukazovák, vzhůru k nebi. K tomu nebi, kam směřovaly modlitby předchozích generací. Co bude dál? Se mnou? S nimi?

Co to? Někdo otevírá dveře a vchází dovnitř. Kroky se rozléhají kostelní lodí. Nejsem tedy opuštěný? Ti, kteří přišli, mluví česky. Všechno prohlédli a znovu odešli. Ale nechali tu naději. Naději, že se zase najdou lidé, kteří sem budou chodit chválit Hospodina. Lidé, pro které budu jejich, lidé, kteří budou mými.

Je podzim, stromy se barví do neuvěřitelných barev a vítr si pohrává s prvními spadánými listy. Sluníčko nakukuje přes mračný závěs aby společně s dešťovými kapkami vykouzlilo na nebi duhu.

Ve víru událostí nikdo ani nevzpomněl na to, že zkrátka uplyne čtyřicet let od té slavné neděle, kdy jsem začal být užíván. Bylo to poprvé, kdy jsem si toto výročí nepřipomínal se svými lidmi. Teď tu nebyl nikdo, kdo by vzpomínal se mnou. Ulice změnily jména, z Lobositz se staly Lovosice a vyměnili se obyvatelé. Stál jsem tu 40 let a přesto jsem byl cizí. Nebo byli cizí oni? Ta doba byla složitá pro všechny. Zaváděly se nové pořádky, noví lidé se v mé lodi scházeli k bohoslužbě, němčinu vystřídala čeština, ale víra těchto lidí nebyla o nic menší než těch mých, kteří někdy odešli. Nevěděl jsem proč. Co jsem ale věděl bylo, že chci i jim, těm novým, být jejich bezpečím, jejich domovem.

A chtěl jsem tehdy konečně dostat svému jménu. Já – kostel s jediným zvonek – Frieden... ne, teď už Mírový kostel.

Všechno bylo jiné, cizí. Bohoslužby, které se v mé lodi sloužily, byly pokaždé trochu odlišné. Vnímál jsem trojí. Spravovaly mě najednou tři církve – Bratrská jednota baptistů, Českobratrská evangelická a Československá. I tito lidé se o mě dobře starali, a tak jsem si oddychl, že nebudu zcela opuštěný.

Postupně se jednotlivé denominace odsud odstěhovaly jinam a mně zůstali „Čechoslováci“ – tedy věřící Církve československé.

Nastala léta ticha. Lidé přicházeli i odcházeli a svět kolem mě se měnil. Počet těch, kteří chodili na bohoslužby, začal klesat. Písně, které jsem slyšel zvenčí, nemířily k Bohu, ale k těm, kteří uctívali jiné hodnoty. Na má okna sedal prach, fasáda tmavla a místy se odlupovala, střecha začala vykazovat známky stáří. Býval jsem otevřený jen zřídka a ti, kteří vešli dovnitř, byli tiší. To ticho však vypovídalo víc než všechna slova světa.

Mezi lidmi se znovu usadil strach. Ale nebyly to obavy z něčeho venku – přestali věřit jeden druhému. Naučili se žít v přetvářce, naučili se žít bez Boha. Lidé si nechali vzít víru, nechali si vzít duši.

Chtěl jsem dostat svému jménu. Nebojovalo se – aspoň ne zbraněmi. Ale pokoj... ten tu určitě nebyl. Znovu jsem to nedokázal. Jsou viny, které

člověk – ani kostel – nenese sám, a přesto je nést musí.

Kostelní lavice se dál vyprazdňovaly, až zůstala jen hrstka těch, kteří docházeli pravidelně. Můj zevnějšek chátral a nebylo nikoho, kdo by měl v moci na tom cokoliv změnit.

Neměnil jsem se jen já – měnilo se i moje okolí. Domy v ulici šedly, i jim opadávala omítka. Dříve výstavní čtvrt se měnila v zašlou, ospalou.

Pak jsem si všiml, že v domech kolem mě večer přestávají svítit okna. Lidé se stěhovali pryč. Znovu? Zase budu zažívat tu samotu, to ticho?

Netroufnu si říct, jak dlouho to trvalo, ale jednoho dne místo sousedských hovorů, dětského smíchu a drkotání povozů zazněl rachot strojů. Bouralo se. V mém nejbližším okolí se domy jeden po druhém porouchaly k zemi. Všude byl prach, suť, hukot. Lidé se chodili na tu spoušť dívat. Přijdu na řadu i já? Často jsem v těch dnech vzpomínal na ty, kteří bydleli v mém stínu, když jsem byl nový, krásný. Co by asi řekli tomu, že jejich domovy už nejsou?

Prach a suť vystřídaly nové tvary. Železo, beton a panely. Začaly růst vysoké budovy s mnoha okny – všechny vypadaly stejně. Čekal jsem napjatě, kde se jejich růst zastaví. Budu tu snad já, majestátní kostel s vysokou věží, tím nejmenším? Moc nechybělo, ale nepřerostly mě. Když ustal ruch stavby, začaly tyto domy pohlcovat zástupy nových

sousedů. Už to nebyly jednotlivé tváře, jak jsem to znal z dřívějška. Bylo jich mnoho. Příliš mnoho na to, abych si je mohl zapamatovat. Nedokázal jsem rozlišit, kdo tu bydlí a kdo okolo jen prochází.

Ač najednou obklopen spoustou lidí, zůstával jsem mezi nimi osamocený. Už léta nikdo nezazvonil na můj jediný zvon. Už léta se můj hlas nenesl krajinou.

A znovu přišel po horkém létu další podzim. Stromy kolem mě se zbarvily, listy tančilo ve větru a usazovalo se na mé střeše i okenních římsách. Všechno působilo klidně, a přesto jsem cítil, že je to jen klam – klid přicházející po ztrátě.

Podzim byl vždycky obdobím bilančování, kdy příroda ztiší dech a člověk se učí přijímat, co bylo. Možná právě tehdy začíná i uzdravování. Tento podzim však byl odlišný od těch předchozích – lidé byli jiní. Vídal jsem je, jak v hloučcích odcházeli ze svých domovů s prapory a transparenty a po nějaké době se zase vraceli zpět. V jejich tvářích se zračila spokojenost. Netuším, co to bylo, ale jako by šed, která po léta ulpívala na všem, najednou opadávala. Opadávala však nejen ona šed, ale i moje omítka. Stal jsem se tichým pozorovatelem toho, jak se svět kolem mě znovu mění. Má okna byla slepá, omítka opadaná, střecha děravá.

Pokračování příště

Lenka Zítková

Zakladatel NO CČSH Týnec nad Sázavou

Josef Topič

Vznik náboženské obce Československé církve v Týnci nad Sázavou v roce 1923 byla především zásluha učitele Josefa Topiče. Ten se narodil 12. ledna 1884 ve vsi Čeřenice nedaleko Sázavy. Jeho otcem byl Antonín Topič, kte-

rý pracoval jako správce místní školy. Josef Topič vystudoval učitelské řemeslo, vystřídal postupně několik škol, až se počátkem 20. let 20. století dostal do Týnce nad Sázavou, kde oproti předchozí štaci v Neveklově dostal lepší pracovní podmínky. Jako učitel vynikal širokým přehledem a své znalosti dokázal dobře předávat svým žákům. Žáky napomínal málo, i v momentech, kdy jej dost zlobili. Drobnou nekázeň odpouštěl. Máloco jej rozhodilo a rozčílil se jen zcela výjimečně. Pokud se žáci nenaučili probíranou látku napoprvé, neměl problém ji zopakovat, což v té době nebývalo běžné. Mezi učiteli tak vynikal jako osobnost. Později se dokonce stal i řídícím učitelem, kterým zůstal až do 30. června 1939. Učil až do 50. let, kdy ve škole, již jako důchodce, vypomáhal. Svou profesí dokonce předal dvěma ze svých čtyřech dětí – dceři Marii a synovi Zdeňkovi.

Topičovi v Týnci původně bydleli u železničního přejezdu, v 50. letech byl jejich dům zbourán a na jeho místě byla postavena administrativní budova Metazu. Rodina se pak přestěhovala do Pražské ulice. Zajímavostí jistě je, že dům byl postaven podle stejných plánů jako původní, došlo jen k některým drobným úpravám. V Týnci se aktivně zapojil do veřejného života, a to v mnoha spolcích. Významná byla jeho činnost sokolská, byl nejprve jedna-

telem, později starostou. Vzhledem k tomu, že se zapojil do rodícího se sokolského odbojového hnutí, tak byl 1. září 1939, společně s několika dalšími sokoly, zatčen nacisty. Po týdnu byla celá skupina naštěstí propuštěna. V roce 1937 se snažil týneckou veřejnou přesvědčit o vybudování muzea, ale neúspěšně. Nicméně myšlenka nezapadla, a tak se v roce 1955 stal prvním předsedou Vlastivědného kroužku, který si tento úkol vytyčil. Zde již byl úspěšnější a muzeum tak v roce 1959 opravdu vzniklo. Předsedou zůstal až do roku 1966. V roce 1942 patřil k zakládajícím členům místní pobočky Českého svazu chovatelů. V meziválečném období byl opakovaně zvolen obecním

zastupitelem a z této pozice působil v osvětové a finanční komisi obce.

Jak již bylo zmíněno, patřil Josef Topič k vůdčím osobnostem týnecké náboženské obce Československé církve. Právě on patřil k prvním, kdo v Týnci nad Sázavou k této církvi v roce 1923 přešel a vytvořil se kolem něj kruh asi dvaceti lidí. Následně se mu povedlo zajistit pravidelné konání bohoslužeb. Ty se konaly jednou za dva týdny, a to v budově dnešní „staré školy“ v Benešovské ulici, vedl je benešovský farář Václav Zeman. Josef Topič se na základě osobního jednání s prvním patriarchou církve Karlem Farským ujal výuky náboženství ve škole. Kromě

První cyrilometodějská pouť v Týnci nad Sázavou 8. července 1934, Josef Topič vpředu v černém obleku s kloboukem

Josef Topič první zleva jako člen obecního zastupitelstva, 30. léta 20. století

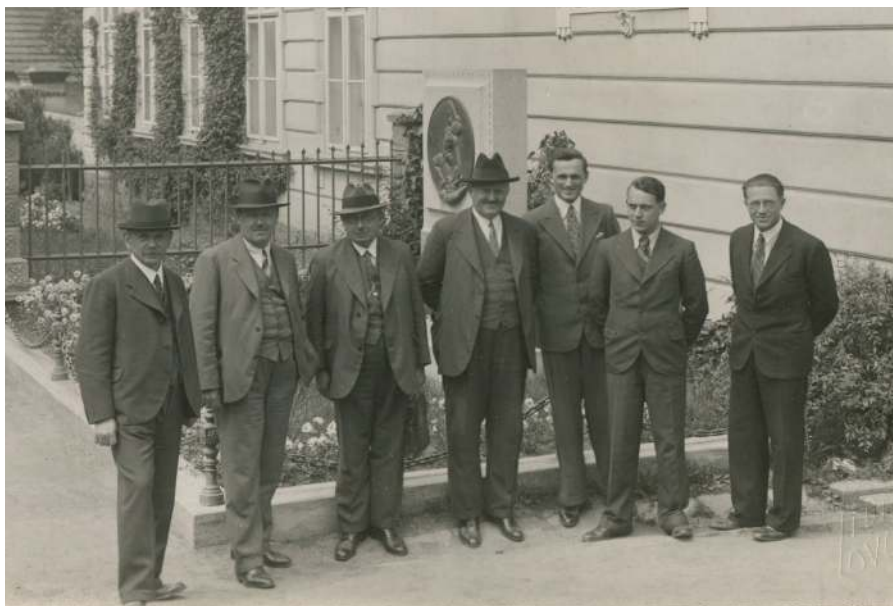
toho neúnavně pracoval v místní radě starších a byl varhaníkem.

Členů Československé církve během 20. a 30. let postupně přibývalo, před druhou světovou válkou se k „husitům“ hlásilo asi 80 lidí. Místní obec ale v této době nebyla samostatná, postupně patřila pod okolní Benešov, Netvořice a během druhé světové války pod Čerčany. Ačkoliv měla místní komunita možnost konat své mše ve „staré škole“, tak toužila po prostorech důstojnějších. Do oka se jim dostala románská rotunda, která je součástí týneckého hradu a patří k nejstarším dochovaným rotundám na našem území. Vzhledem k tomu, že místní obec neměla dostatek finančních pro-

středků pro koupi tohoto objektu, tak se pravidelně pořádaly sbírky a není složité si představit, že jejich aktivním organizátorem byl mj. Josef Topič. Od roku 1933 měla místní obec kapli v pronájmu, kupní smlouvu se podařilo uzavřít o pět let později.

Josef Topič aktivně pro místní „husitskou“ obec pracoval až do své smrti 11. ledna 1967 ve věku 83 let, kdy této práci věnoval plných 44 let svého života. Patřil k vyrovnaným lidem, kteří měli disciplínu a dokázali se aktivně zapojovat do dění ve svém okolí. Byl skvělým dědou, doma nikdy nenadával a neměl zatěžko pomoci jiným.

Jan Jiráň

Učitelův sbor v Týnci nad Sázavou, 30. léta 20. století, Josef Topič třetí zleva.

Průvod světel v Terezíně uctil památku obětí holocaustu

V úterý 27. ledna 2026 se v Terezíně uskutečnil tradiční Průvod světél u příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu. Pietní akce připomněla oběti nacistické perzekuce i tragické osudy lidí vězněných v terezínském ghettu za druhé světové války.

Průvod vyšel v 17 hodin od pamětní desky u bývalé železniční vlečky, odkud byli vězni deportováni do vyhlazovacích táborů, a se zapálenými svíčkami pokračoval na Židovský hřbitov. Zde zazněly vzpomínkové projevy ředitele Památníku Terezín Jana Roubínka a filmového režiséra Jana Hřebejka, pietní atmosféru doplnilo hudební vystoupení žaček ZUŠ Litoměřice.

Za Církev československou husitskou se pietní akce zúčastnili kazatelé Martin Chynoranský a Lenka Zítková z náboženských obcí Litoměřice a Lovosice. Pro Martina Chynoranského má tato událost osobní význam, protože jeho

dědeček Vlastimil Procházka se ve věku 15 let podílel na osvobození Terezína v květnu 1945 jako student učiliště v Roudnici nad Labem. O těchto událostech svému vnukovi často vyprávěl a po celý život se pravidelně účastnil pietních akcí v Terezíně. Čest jeho památce.

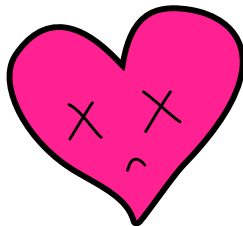
Po skončení průvodu následovala projekce dokumentárního filmu *Návrat do Osvětí* v Muzeu ghetta. Církev československá husitská se zároveň dohodla s vedením Památníku Terezín na další spolupráci při pietních akcích, mimo jiné při Terezínské tryzně plánované na květen 2026.

Mgr. Martin Chynoranský

Ach to dospívání

Na děti od 12 let, kdy se v těle začínají projevovat hormony, se pohlíželo s větším dozorem. V minulosti se v kostele, ve zpovědnici (v malé skříni, kde byl farář s dítětem sám), kladly otázky na hříchy proti mravní čistotě i na to, zda si nepočestně nehrály. Hříchem byl již náznak nepatřičného osahávání či sprostá mluva.

Chlapci z bohatších rodin odcházeli v době dospívání do škol. Dívky snily o tom, že se provdají za bohatého muže. Chudší mládež musela často pracovat, aby si vydělala na obživu. Mladíkům byla zakazována samohana (onanie), která byla považována za ohavný hřích. Pro bujné hochy se doporučovaly různé „zabraňující“ prostředky.

U slečen bylo panenství nezbytnou podmínkou do svatby. Masturbace (sebeukájení) byla pokládána za škodlivou zdraví. Doporučovalo se, aby ruce zůstávaly na peřině. Předmanželský pohlavní styk byl zcela zapovězen. O otázkách zdravotní hygieny se dospívající mnoho nedozvěděli – ani doma, ani ve škole, ani od katechety (učitele náboženství).

Odvedenci na vojnu získávali předmanželské zkušenosti často v nevěstincích, a to i s rizikem nemocí. Z pověřčivosti se ženám nasazoval pás cudnosti – kovová zábrana uzamykatelná na klíč, který měl manžel.

Dnešní doba se výchově kolem roku 1750 pousmívá. V roce 2026 se ve školách řeší i otázky homosexuality, gayů a leseb, na sociálních sítích je tolerováno cizoložství. Objevuje se zájem o vztahy s neživými bytostmi – roboty s umělou inteligencí či o sexuální život se silikonovými figurínami. Manželství je někdy chápáno pouze jako ekonomický vztah v duchu požitkářství. Snad přijde doba hlubšího sebeuvědomění.

Jan Vlasák

Přinášíme ukázkou „hladové koruny, která se dostala do Čech balonem „Svobodné Evropy“ po méně peněz v roce 1953.

Autorem příspěvku je Jan Boček.

